SOCIALINIS DARBAS

ŠIANDIEN. RYTOJ

2022 m. Nr. 1

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Profesinių kompetencijų tobulinimo centras

LSDA

Leidinys leidžiamas ir platinamas pagal projektą "Socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinių kompetencijų tobulinimo centro veikla: Lietuvos socialinio darbo ateitį kuriančios kompetencijos". Projektą vykdo Lietuvos socialinių darbuotojų asociacija. Projektą finansuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

TURINYS

2
Komandos žodis
Apie takus, kuriuos kviečiami tyrinėti socialiniai darbuotojai

3
Kaip padidinti savanorystės vertę?
Šveicarijos "laiko banko" idėja

5
Autonominiai automobiliai
Kaip jie pasitarnaus įvairių poreikių turintiems žmonėms?

7
Žmonių su negalia aktyvizmas
Ką patarti, jei tikrai norite patarti?

12
Šuo įkalinimo įstaigoje
Kai kam tai yra pirma gyva mylinti būtybė

14
Įjunkime vaizduotę!
Naujos socialinio darbuotojo ateities veiklos sritys

19
Nepakeičiami socialiniai darbuotojai
Socialinis darbas pagalbos linijų komandoje

21
Miego kapsulės Ulmo mieste
Tampančios šiltais namais nakvynės neturintiems žmonėms

Keliautojau, nėra takų – takai atsiranda kai žmonės vaikšto.

Antonio Machado

Mieli socialiniai darbuotojai,

šiuo leidiniu kviečiame Jus pasivaikščioti įvairiausiais, netikėčiausiais socialinio darbo praktikos takais. Leidinyje keliami šiandienos ir rytojaus socialiniam darbuotojui aktualūs klausimai, pasakojamos įdomiausios istorijos iš viso pasaulio, skatinama žingeidaus profesionalo vaizduotė ir idėjos.

Esate girdėję posakį "Vienas plius vienas yra daugiau negu du"? Išties, žmonių bendradarbiavimas ir dalijimasis gerąja patirtimi šiandien reikšmingesnis nei bet kada anksčiau. Dar niekada nebuvo tokių laikų, kad tiek žmonių vienu metu galėtų sužinoti vieni apie kitus, mokytis vieni iš kitų ar pasinaudoti geriausiais sprendimais, kuriuos jau išbandė kiti.

Tikime, kad atrasite emocinį ryšį su kiekviena čia užrašyta istorija. Tegul tai skatina Jus veikti ir prisideda prie neišsemiamo profesinio tobulėjimo!

Palankiai,
Profesinių kompetencijų
tobulinimo centro komanda

KAIP PADIDINTI SAVANORYSTĖS VERTĘ?

ŠVEICARIJOS „LAIKO BANKAS“

Posakis „laikas – pinigai“ jau nuo senų laikų skatina daugybę žmonių protingai naudoti savo laiką. Nors šis posakis labai populiarus, tačiau ne daugelis iš tiesų tiki, kad laikas tikrai gali pavirsti pinigais. Šveicarai įrodė, kad gali.

Šveicarai gali padėti į banką savo laiką ir vėliau iškeisti jį į prekes ar paslaugas. Šveicarijos Sveikatos ministerija prieš beveik 15 metų sukūrė „Laiko banką“ tam, kad geriau įveiktų amžėjančios visuomenės keliamus iššūkius.

„Laiko banke“ fiksuojamas laikas, kurį gyventojas praleidžia savanoriškai padėdamas vyresnio amžiaus žmonėms. Be savanorystės su vyresnio amžiaus žmonėmis, galima savo laiką panaudoti ir kitai pagalbai ar paslaugoms teikti, pvz. konsultuoti kitus žmones, prižiūrėti vaikus, teikti grožio paslaugas, padėti žmonėms namų ruošoje ar sodo darbuose. Pagalba kitiems virsta „laiko banko“ valiuta, kurią galima iškeisti į pagalbą sau. Pavyzdžiui, jei būdamas jaunas skyrei laiko padėti vyresnio amžiaus žmonėms, vėliau galėsi tikėtis, kad ir kiti žmonės tau suteiks pagalbą.

Taigi, Šveicarijos visuomenėje veikia tam tikra mainų tarp žmonių sistema, grindžiama žmonių pagalba vieni kitiems. Siekiama žmonėms sudaryti palankias galimybes prasmingiau išnaudoti savo laisvą laiką.

Šveicarai pastebi, kad „laiko bankas“ padeda jiems išspręsti labai daug socialinių problemų ir kurti geresnę visuomenę, kurioje žmonės rūpinasi vieni kitais. Šalis patiria ekonominę naudą, mažėjančias išlaidas socialinėms paslaugoms, o svarbiausia – didėjantį vietos žmonių ir bendruomenių solidarumą.

Šveicarijos vyriausybė garantuoja, kad jei kada nors sistema nebefunkcionuotų, valstybė atlygins už savanoriškai veiklai paskirtą laiką.

Panašių „laiko bankų“ yra ne tik Šveicarijoje. Šiuo metu 34 pasaulio šalyse įgyvendinama „laiko banko“ idėja – Jungtinėje Karalystėje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, Ispanijoje, Graikijoje, Naujojoje Zelandijoje ir t.t. Vis daugiau šalių svarsto apie tokios sistemos įdiegimą. Motyvuoja geri kitų šalių rezultatai.

Plačiau

https://retail-insider.com/articles/2022/01/how-is-it-possible-to-deposit-time-in-banks-in-switzerland/

https://www.moneyland.ch/en/time-banking-currency-switzerland-guide

“

Ateityje reikės vis daugiau žmonių, kurie suteiktų reikalingą pagalbą senjorams.
"Laiko banko" idėjos įgyvendinimas gali būti viena iš puikių priemonių atsilyginti šiems žmonėms.

”

AUTONOMINIAI AUTOMOBILIAI.
KAIP JIE PASITARNAUS ĮVAIRIŲ POREIKIŲ TURINTIEMS ŽMONĖMS?

Jei automobilių industrijos atstovų paklaustume kokios bus mūsų ateities kelionės, jie neabejotinai atsakytų, kad naudojantis elektriniais, autonominiais arba elektriniais autonominiais automobiliais. Nors šiuo metu keliuose elektrinių automobilių jau yra nemažai, tačiau autonominiai automobiliai vis dar neretai laikomi moksline fantastika. Tačiau neilgam. Neklauskime „ar“ naudosimės autonominiais automobiliais, verčiau klauskime „kada“ tai įvyks.

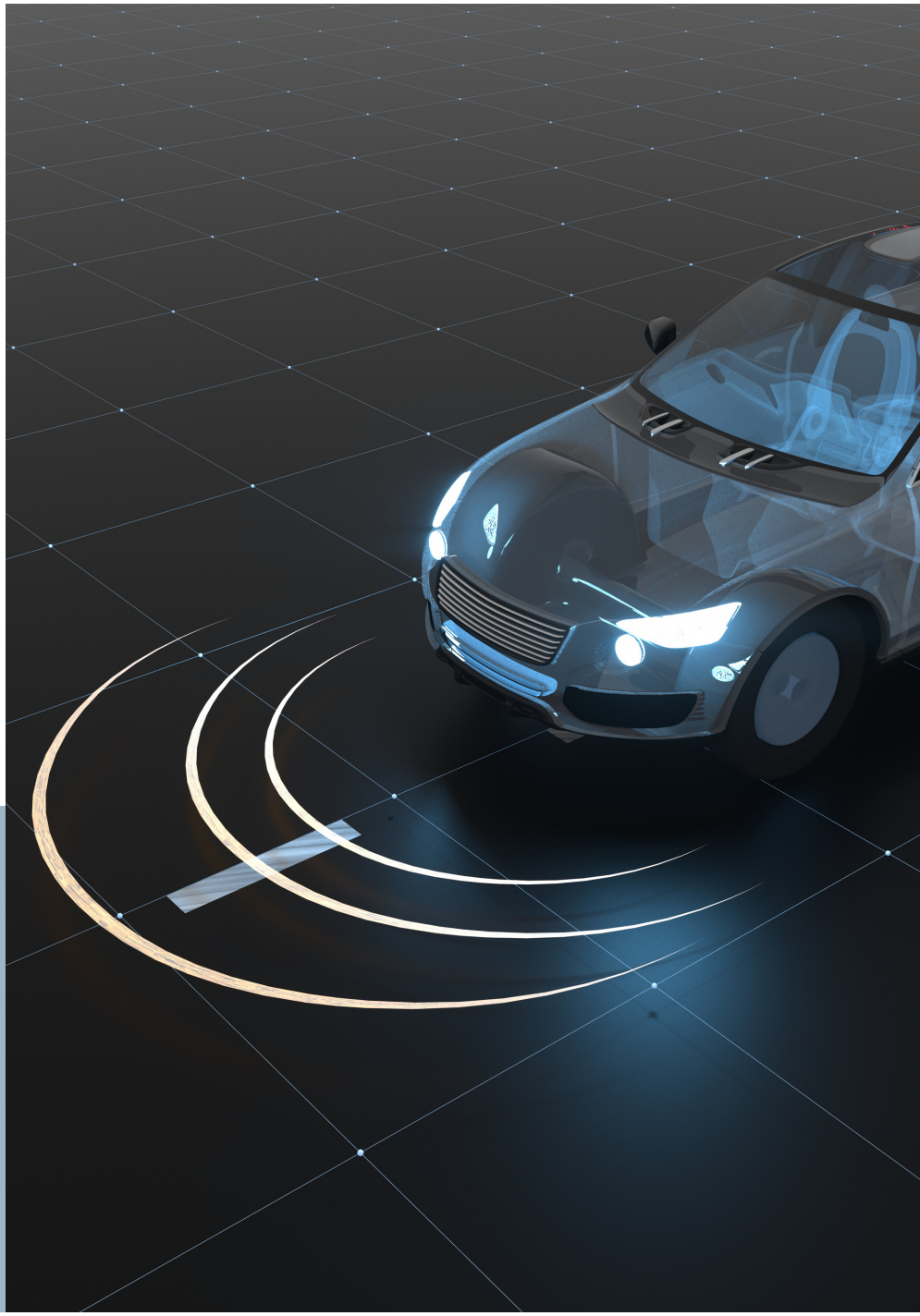

“

"Iki 2025 m. bus sukurtas toks autonominis automobilis, kuriuo savarankiškai, saugiai ir patogiai pasinaudoti galės aklas žmogus."

”

Įvairių poreikių patenkinimas

Daugelis technologinių laimėjimų padės efektyviai naudoti autonomines transporto priemones ir didins žmonių pasitikėjimą jomis.

Automobiliai turės ne tik naujausią GPS ir balso komandų atpažinimo funkciją, bet ir supras įvairius žmogaus poreikius, reaguos į kylančias problemas ir besikeičiančią aplinką. Toks lankstumas ir pritaikomumas visiškai pakeis mūsų nuomonę apie šiuos automobilius.

Pavyzdžiui, autonominiai automobiliai puikiai pasitarnaus vyresnio amžiaus žmonių kelionėms. Nors kažkada buvo įprasta manyti, kad senjorai rečiau ar lėčiau įpranta prie technologijų, tačiau tikimasi, kad būtent jie ir taps vieni ankstyviausių ir dažniausių autonominių automobilių naudotojų.

Žmogaus darbo perėmimas

Automobiliui visą kelionę ar didžiąją jos dalį veikiant autonomiškai, visi keleiviai patirs mažiau įtampos ir galės dažniau atsipalaiduoti.

Geresnė kaina

Laikui bėgant suprasime, kad autonominis automobilis yra praktiška ir galinga technologija. Tuomet šių transporto priemonių kaina kris.

Gaminti autonominius automobilius taps vis pigiau, nes jiems nereikės daugybės brangių komponentų, skirtų padėti vairuoti ir valdyti automobilį.

Išmanesnės technologijos

Tobulėjančios išmaniosios technologijos padės sklandžiai įsilieti į automobilių srautą, o dirbtinio intelekto sistemos lengvai pastatys automobilį į aikštelę.

Pavyzdžiui, atvykus į paskirties vietą, žmogus su regėjimo negalia išgirs ne „Jūsų kelionės tikslas yra dešinėje“, o „Jūsų kelionės tikslas yra dešinėje. Išlipkite per kairiąsias duris“.

Išmaniosios technologijos padės surasti automobilį bei saugiai ir patogiai juo pasinaudoti.

Savarankiškas važiavimas automobiliu taps įmanomas didesnei daliai žmonių su negalia. Tai suteiks ir daugiau pasitikėjimo savimi.

Didesnis mobilumas

Autonominiame automobilyje mažiau vietos užima tokie tradiciniai elementai kaip vairas, rankinis stabdis, todėl atsiranda daugiau erdvės.

Vadinasi, autonominius automobilius bus dar paprasčiau pritaikyti žmonėms su negalia. Šie automobiliai turės platesnes duris, daugiau valdymo mygtukų, patogesnį išdėstymą.

Plačiau
https://www.forbes.com/sites/gusalexiou/2021/04/11/how-passengers-with-disabilities-can-drive-the-autonomous-vehicle-revolution/?sh=21ba9c018a52

https://www.engineerlive.com/content/will-2021-be-year-driverless-cars-really-help-disabled

ŽMONIŲ SU NEGALIA AKTYVIZMAS. KĄ PATARTI, JEI TIKRAI NORITE PATARTI?

Žmonės su negalia nuolat sulaukia gausybės patarimų - kaip spręsti savo problemas (nes kiti neva geriau žino kaip tai daryti), arba kaip tapti (ar bent atrodyti) „mažiau neįgaliais“.
Tačiau ką patarti žmogui, išties siekiančiam tobulėjimo?

Tyrinėkite žmonėms su negalia aktualias temas ir negalios kultūrą
Žmonės su negalia, skirtingai nuo daugelio kitų visuomenės grupių (ar mažumų), neretai nesiejami su priklausymu tam tikrai sukurtai bendruomenei. Daug iš jų nėra žmonių su negalia aktyvistai, nepuoselėja negalios kultūros (angl. disability culture).

Apie žmones su negalia mes dažnai sužinome iš tų, kurie patys jos neturi – tai tėvai, mokytojai, gydytojai, terapeutai, socialiniai darbuotojai, asmeniniai asistentai ir pan. Žmonės su negalia yra labiau pastebimi ir giriami už tai, kad įveikė negalią.

Vis dėlto, negalios kultūra ir aktyvizmas yra gyvybingi, įvairūs, įdomūs, įgalinantys reiškiniai.

- Susikurkite Twitter paskyrą, jei jos neturite. Pasirinkite veikėjus, kuriuos seksite – tai gali būti žmonių su negalia aktyvistai, rašytojai, kūrėjai, žmonių su negalia organizacijos. Ieškokite informacijos pagal grotažymes, susijusias su negalia.

- Skaitykite knygas apie negalios kultūrą, istoriją. Dvi rekomendacijos: Joseph Shapiro „No Pity: People with Disabilities Forging a New Civil Rights Movement“, Alice Wong „Disability Visibility: First Person Stories from the Twenty-First Century“.

- Pažiūrėkite YouTube
- Stella Young TED kalba (anglų k.): https://www.youtube.com/watch?v=8K9Gg164Bsw&feature=youtu.be

- Maysoon Zayid TED kalba (subtitrai lietuvių k.) https://www.youtube.com/watch?v=buRLc2eWGPQ&feature=youtu.be

Pasidomėkite žmonių su negalia organizacijomis – kokios veikia netoliese, ką jie daro. Radę tinkamą momentą ar priežastį, prisidėkite prie jų veiklos tokiu būdu palaikydami ir sustiprindami jų pastangas.

Gilinkitės ne tik į negalios problemas ir kultūrą
Kita vertus, daug žmonių su negalia jau yra giliai įsitraukę į negalios kultūrą. Būna taip, kad susipažinę su šia kultūra žmonės lengvai ją įsisavina ir jų požiūris į pasaulį gali tapti vienpusiškas. Reikėtų suprasti, kad negalios kultūra nėra pagrindinė - tai yra žmogaus gyvenimo ir bendros kultūros dalis. Negalios klausimai, temos, problemos neegzistuoja vienos pačios – jos glaudžiai susijusios su įvairiais politiniais, socialiniais, kultūriniais klausimais.

Jeigu jūs esate žmonių su negalia aktyvistas, nepamirškite pagalvoti ir pasisakyti apie socialinius klausimus, kurie nėra susiję vien tik su negalia. Pasisakykite ten, kur jūsų žvilgsnis iš negalios perspektyvos gali būti naudingas. Taip pat svarbu, kad žmonių su negalia aktyvistai skirtų dėmesį klausimams, kurie svarbūs kitoms visuomenės grupėms, pvz. rasiniai, lyties, ekonominio teisingumo ir pan. klausimai. Reikėtų pažvelgti kaip tai siejasi su negalios klausimais.

Tačiau kai dalijatės su pasauliu savo susirūpinimu, nepamirškite pasidalinti ir laimingais momentais. Galbūt tai skamba kiek erzinančiai ir nelogiškai, tačiau kartais žmonės daug rimčiau priima jūsų rūpesčius, kai tuo pačiu metu gali pažinti ir lengvesnes jūsų gyvenimo puses.

Pasiūlymai akiračio praplėtimui

- Ieškokite bendradarbiavimo, paramos, partnerystės galimybių tarp žmonių su negalia bendruomenių ir kitų socialinio teisingumo judėjimų.

- Kalbėdami apie savo susirūpinimą, pasidalinkite ir savo pomėgiais, interesais, ypač tais, kurie suteikia jums džiaugsmo, prajuokina.

- Domėkitės tuo, kuo domisi kiti žmonės. Padrąsinkite jų pasirinkimus, užjauskite kai nesiseka, kartu švęskite pergales.

Palaikykite žmones su įvairiomis negaliomis
Kartais viena „nešvariausių“ negalios kultūros paslapčių, blogas įprotis – nepastebėti, niekinti ar net išstumti žmones, turinčius kitokią negalią. Tai vadinama „lateraliniu ableizmu“ (angl. lateral ableism) – vienos žmonių su negalia grupės išankstinis nusistatymas, diskriminacija kitos atžvilgiu. Vienas paprasčiausių pavyzdžių – kai žmonės su fizine negalia siekia stiprinti savo socialinę padėtį pabrėždami, jog jie neturi psichikos sutrikimų, pvz. sakydami: „Mano kojos negali, tačiau ne mano smegenys“ ar „Svarbiausia, kad su mano galva viskas gerai“.

Ir tai nėra tiesiog retorika. Pavyzdžiui, net istoriškai „prieinamumas“ visuomet labiau suprantamas kaip fizinis, o sensorinis, kognityvinis atrodo kaip mažiau svarbūs ar net ignoruojami. Kartais skirtingos žmonių su negalia grupės tarsi varžosi vieni su kitais, o galiausiai visi žmonės su negalia varžosi su kitomis visuomenės grupėmis – dėl didesnio dėmesio, resursų.

Kaip tai pakeisti?
- Sustabdykite save jei jums kyla noras savo naudai palyginti save ir žmogų su kitokia negalia.
- Jei skiriate savo laiką, energiją, resursus siauroje srityje veikiančioms žmonių su negalia organizacijoms, apsvarstykite galimybę kuo galėtumėte pasidalinti su platesnių pažiūrų žmones atstovaujančiomis organizacijomis.
- Reikalaukite, kad žmonių su negalia organizacijos veiktų vadovaudamosi savo idealais, prieinamais ir įtraukiais būdais, net kai tai labai sunku ir sudėtinga.

Kalbėkite apie problemas ir neteisybes, su kuriomis susiduria žmonių su negalia bendruomenė, o ne tik apie savo asmenines kovas
Žmogus su negalia, ginantis savo interesus, nėra tas pats, kas aktyvistas, sprendžiantis platesnius, sisteminius klausimus. Tačiau buvimas žmonių su negalia aktyvistu nėra geriau ar svarbiau nei savo interesų gynimas.

Žmonėms su negalia reikia vis labiau burtis į organizuotas struktūras, daryti socialinę, politinę įtaką, spaudimą siekiant išspręsti plačias, sistemines problemas. Mes darome pažangą daugelyje aspektų, tačiau dabar labiau nei bet kada reikia būti labiau matomiems, daryti įtaką politikams ir politikai.

Daug žmonių su negalia, efektyviai ginančių savo interesus, turi įgūdžių, reikalingų padėti kitų žmonių su negalia bendruomenėms pasiekti ilgalaikių pokyčių. Be to, tai gali būti puikus žingsnis asmeniniam augimui pereiti nuo į save orientuoto atstovavimo prie orientuoto į visą bendruomenę.

Keli pavyzdžiai
- Jeigu jūs kovojate už savo ar vaiko su negalia teisę į švietimą, ištyrinėkite su tuo susijusias problemas plačiau, paremkite ir palaikykite kitų dedamas pastangas siekiant patobulinti švietimą visiems žmonėms su negalia.
- Jeigu susidūrėte su problemomis dėl kokių nors išmokų, paslaugų, neteisingų įstatymų, taisyklių, pasistenkite, kad kiti žmonės į tai nepatektų - kalbėkite apie tai, palaikykite pastangas, kuriomis siekiama pokyčių.

Paaiškinkite pagrindines su negalia susijusias temas, problemas žmonėms, kurie nėra su tuo susipažinę

Didinti žinomumą ir supratimą apie negalią yra populiarus ir socialiai priimtinas tikslas žmonėms su negalia. Tai galima įgyvendinti įvairiomis veiklomis.

- Mokyklose kalbėtis su vaikais, atsakyti į jų klausimus, padėti jiems patogiai jaustis šalia žmonių su negalia.
- Sakyti kalbas įvairioms žmonių grupėms, pasakoti apie savo įveiktas kliūtis ir parodyti ko kiti gali pasimokyti iš jūsų patirties.
- Puoselėti savo asmeninę politiką – visuomet atvirai atsakyti į žmonių susidomėjimą jūsų reikalais, sutikti galimas jų klaidas su pamokymu, o ne priešiškumu.

Nelengva didinti žmonių supratimą apie negalios reiškinį. Kartais atrodo, kad įdėta labai daug pastangų, tačiau pokyčiai nevyksta. Žmonės su negalia dažnai praranda kantrybę kai tenka vėl ir vėl paaiškinti kitiems esmines žmonių, turinčių negalią, teises ar pačius paprasčiausius negalios etiketo aspektus.

Ir dar keli dalykai kalbantis su kitais žmonėmis

- Kai dalinatės savo asmenine negalios patirtimi ir istorijomis, priminkite žmonėms, kad tai yra jūsų pasirinkimas ir kad neturi būti tikimasi, jog kiekvienas žmogus su negalia bus toks atviras.
- Nusibrėžkite savo ribas, nuspręskite kiek, kada ir su kuo galite kalbėti apie negalią, kaip didinti žmonių supratimą. Gali būti, kad nuspręsite išvis su niekuo apie tai nesikalbėti.
- Sugalvokite ir įsiminkite keletą įdomiausių ir svarbiausių dalykų, kuriuos norite pasakyti apie save. Tai gali būti taiklūs atsakymai į tipinius klausimus apie negalios reiškinius.

Šie pasiūlymai taip pat tinka ir tiems, kurie neturi negalios, tačiau nori būti puikūs sąjungininkai žmonių su negalia bendruomenėse.

Kai kurie iš šių pasiūlymų yra tokie įprasti, kad net gali būti palaikyti įžeidžiančiais, tačiau geri dalykai dažniausiai ir būna paprasti. Kartais vertinga pasikartoti ir peržiūrėti tai, kas įprasta. Tai turėtų būti laikoma idėjomis ir pasiūlymais.

Plačiau
https://www.forbes.com/sites/andrewpulrang/2021/12/31/5-new-years-resolutions-for-people-with-disabilities-1/?sh=1b60b8fd4830

Galbūt kai kurias čia užrašytas istorijas Jūs įvertinsite kritiškai, o kitos pakvies Jūsų širdį dainuoti.

Savo kasdienėje socialinio darbo praktikoje

kurkite tokias istorijas, nuo kurių Jūsų širdis dainuoja!

Šuo įkalinimo įstaigoje

KAI KAM TAI YRA PIRMA GYVA, MYLINTI BŪTYBĖ

Australijos Pietų Kvinslando universiteto tyrėjai trejus metus stebėjo trijose šalies įkalinimo įstaigose vykstančią programą, kurios metu bausmes atliekantys žmonės galėjo bendrauti su šunimis.

Tyrėja Laurena Humby pastebėjo, kad bendravimas su šunimis gali padėti bausmę atliekantiems žmonėms patobulinti emocinį intelektą.

„Bausmę atliekantiems žmonėms dažnai trūksta savęs ir kitų supratimo, sudėtinga tinkamai suprasti patiriamas emocijas, reaguoti į jas“ – sako dr. Humby.

Žmonės ir šunys turi tam tikrą panašumą, nes naudoja veido išraiškas. Bendravimas su šunimis nuteistiesiems gali padėti atpažinti ir suprasti kitų žmonių emocijas.

Dr. Humby teigia tikinti, jog dėl šunų draugiškos ir mylinčios prigimties nuteistieji tampa labiau empatiški. „Šuns meilė yra besąlygiška ir neteisianti“ – sako ji.

Įkalinimo įstaigoje emocijų rodymas dažnai vertinamas kaip silpnumas, tačiau šunys suteikia galimybę rodyti emocijas.

“

Šios ir panašios programos reikalauja ne tik profesionalaus pasirengimo, didelių lėšų, bet ir politinės valios. Politikai vis dar bus labiau palaikomi jei baus nusikaltėlius, o ne suteiks kiekvienam jų po šunį.

”

Gattono kalėjimo direktorius Nikas Ruvas sako, kad kalėjime yra aštuoni šunys. Jo nuomone, šių šunų buvimas yra naudingas nuteistiesiems. „Mes supratome, kad šunys nuramina nuteistuosius. Jie dalijasi emocijomis ir jas rodo taip, kaip nėra to darę anksčiau“.

Šunys taip pat padeda spręsti psichikos sveikatos problemas. „Mes pastebėjome, kad kai nuteistieji leido laiką su šunimis ar buvo šalia jų, sumažėjo įvairių neigiamų incidentų“ – sakė N.Ruvas.

Darbas su šunimis įkalinimo įstaigose padeda sumažinti nusikaltimus tarp nuteistųjų, o išėję į laisvę programose su šunimis dalyvavę nuteistieji rečiau pakartotinai patenka į įkalinimo įstaigas.

Kai kuriems nuteistiesiems šuo jų gyvenime tampa pirma gyva mylinčia būtybe, kurią jie gali mylėti mainais. Nuolat bendraudami su šunimis jie mokosi pagarbos, savikontrolės, atsakomybės.

Kai kuriose šalyse (Jungtinėje Karalystėje, Naujojoje Zelandijoje, Italijoje, Škotijoje, Kanadoje) taikoma praktika, kurios metu nuteistieji užsiima šunų dresavimu ar rengimu būti asistentais žmonėms su negalia, karo veteranams ir pan. Tai padeda ne tik paruošti ir išmokyti šunį įvairių pagalbos žmogui būdų, bet ir efektyvina bei pagreitina nuteistųjų reabilitaciją.

Plačiau

https://www.abc.net.au/news/2020-09-16/prison-dogs-helping-with-emotional-intelligence/12666392

https://www.heritage.org/crime-and-justice/commentary/the-rehabilitative-potential-having-prisoners-raise-train-dogs

https://www.newlifek9s.org/news-events/blog/service-dog-blog.html/article/2021/03/18/4-benefits-of-having-a-dog-program-inside-a-prison

Įjunkime vaizduotę

NAUJOS SOCIALINIO DARBUOTOJO ATEITIES VEIKLOS SRITYS

Dr. Laura Burney Nissen - garsi socialinio darbo futuristė, Portlando universiteto socialinio darbo mokyklos profesorė – kviečia socialinius darbuotojus prognozuoti, atspėti, įsivaizduoti ir diskutuoti apie tai, kokiose naujose srityse dirbsime ateityje. Laura Nissen, atsižvelgdama į įvairius naujus visuomenėse kylančius reiškinius, atrinko ir apibūdino galimas naujas socialinio darbuotojo ateities veiklos sritis.

Pagalba esantiems karantine

Ateities pasaulyje daugės užkrečiamųjų ligų, todėl vis dažniau ir daugiau žmonių, bendruomenių vienaip ar kitais susidurs su karantino reiškiniu. Reikės pasirūpinti, kad bendruomenėse būtų teikiama savitarpio pagalba, kad žmonės galėtų naudotis įvairiomis reikalingomis technologijomis ir nesijaustų vieniši. Socialiniai darbuotojai, puikiai išmanydami apie tai, kaip kurti bendruomenių ryšius ir gerovę, kūrybiškai spręsti problemas ir išlaikyti socialinį teisingumą, bus nepamainomi ateityje laukiančių iššūkių specialistai.

Ateities kartų atstovavimas

Blogėjanti aplinkosauginė padėtis, nestabdoma klimato kaita ir kiti aštrėjantys darnios plėtros iššūkiai rodo, kad dabarties visuomenės prisiima mažai įsipareigojimų ateities kartoms. Kyla pavojus mūsų vaikų, anūkų ir kitų ateities kartų gerovei. Dėl to ateities kartas atstovaujančios pozicijos tampa vis labiau girdimos ir svarbios vyriausybėse, verslo sektoriuose, bendruomenėse. Socialiniai darbuotojai gali tapti puikiais ateities kartų atstovais, ginančiais ateities žmonijos teises į sveiką ir gyventi palankią aplinką.

Žmonių bendruomenių savitarpio pagalbos palaikymas ir atstovavimas

Žmonių bendruomenių poreikiai visame pasaulyje tampa vis labiau skirtingi ir vis greičiau besikeičiantys. Kad šie poreikiai būtų geriau patenkinti, žmonės turi labiau padėti vieni kitiems savo vietos bendruomenėse. Vis didesnę svarbą ir galią įgauna bendruomenių savitarpio pagalbos iniciatyvos ir tinklai, kurių dėka žmonės savo bendruomenėje gauna patikimą informaciją ir reikalingus resursus. Socialiniai darbuotojai, gerai suprasdami įvairių sistemų veikimą, bendruomenių savipagalbos organizavimą ir siekdami socialinio teisingumo, gali inicijuoti veiksmus, kurių dėka bendruomenės galės garsiau išsakyti savo poreikius ir gebės pačios priimti savo gerovei palankius sprendimus, o nebus priklausomos nuo įvairių sistemų ar valdžios pareigūnų.

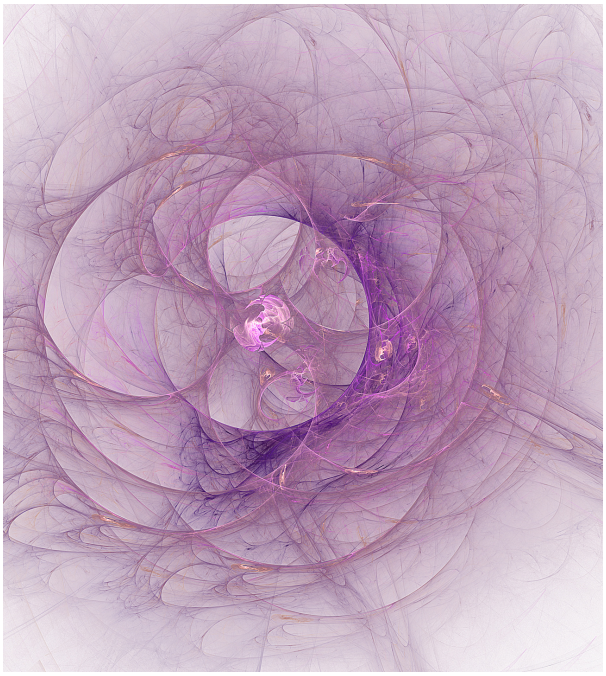

Visuomenės sveikatos dezinformacijos mažinimas

Visame pasaulyje daugėja dezinformacijos, ypač visuomenės sveikatos srityje. Dėl to kuriami nauji metodai ir požiūriai, padedantys žmonėms suteikti tinkamą ir jų sveikatai palankią informaciją. Tai ypač aktualu kultūriškai specifinėse bendruomenėse. Specialiai apmokyti socialiniai darbuotojai, veikiantys kartu su bendruomenių lyderiais, visuomenės sveikatos atstovais, socialinio teisingumo aktyvistais, gali kurti pasitikėjimo tinklus, padėsiančius žmonėms geriau suprasti ir priimti jų sveikatai ir gerovei svarbią informaciją.

Parama žmonėms, besigydantiems psichodeliniais preparatais

Greitai besikeičiančiame pasaulyje žmonių psichikos sveikatai bus skiriamas ypatingai didelis dėmesys. Pastaruoju metu mokslininkai atranda vis daugiau įrodymų, kad ankčiau draudžiamais narkotikais laikyti psichodeliniai preparatai gali būti naudojami depresijos gydymui ir veikia geriau nei įprasti antidepresantai. Socialinis darbuotojas, kartu su kitų specialistų komanda, gali veikti taip, kad žmonių gydymas šiais preparatais būtų tinkamai kontroliuojamas, etiškas ir teisingas.

Šeimų gerovės kūrimas technologijų pasaulyje

Išmanioms technologijoms vis labiau plečiantis visų žmonių gyvenimuose, šeimoms reikia daugiau paramos, kuri padėtų kurti ir palaikyti gerus tarpasmeninius santykius technologijų apsuptyje. Socialiniai darbuotojai galėtų padėti išlaikyti balansą, t.y. skatinti naudotis žmonių gyvenimą gerinančiomis technologijomis, tačiau įvertinant ir sumažinant jų sukeliamus neigiamus reiškinius šeimų tapatybei, poreikiams, siekiams.

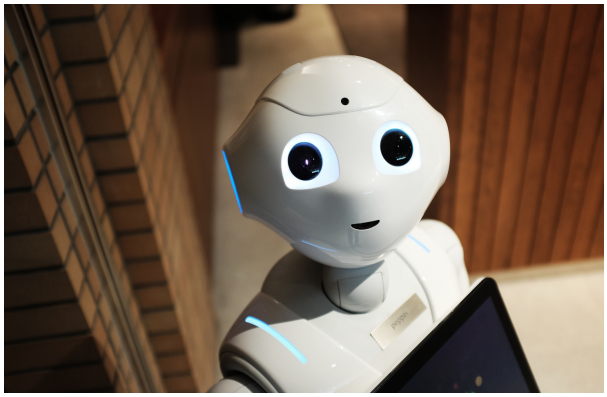

Robotų rengimas pagalbai vyresnio amžiaus žmonėms

Robotai padės įveikti vis didėjančius priežiūros ir pagalbos vyresnio amžiaus žmonėms iššūkius. Reikės šiuos robotus tinkamai paruošti, kad jie būtų imlūs ir galėtų tenkinti individualius žmonių poreikius. Socialiniai darbuotojai bus geri tarpininkai, padėsiantys kurti tokias technologijas, kurios atlieps autentiškus, individualius žmonių poreikius.

Pagalba šeimoms, kurių nariai patenka į pavojingų kultų grupes

Šeimoms labai dažnai prireikia pagalbos, jei kuris nors narys patenka į politinių ar religinių kultų grupes. Šiuolaikinėje visuomenėje tokių kultų daugėja, nes daug žmonių patiria bejėgiškumo jausmus, kurie juos ir paskatina ieškoti pagalbos tarp tokių žmonių grupių. Socialiniams darbuotojams reikės žinių ir įgūdžių, kurie padėtų vis daugiau žmonių nepatekti ar patekus išeiti iš tokių grupių.

Atstovavimas klimato kaitos paveiktoms bendruomenėms

Klimato šiltėjimas daugelyje pasaulio vietų reikalauja naujų reagavimo būdų ir sprendimų, kurie padėtų apsaugoti pažeidžiamus žmones. Dažniausiai nuo karščio bangų sukeliamų neigiamų reiškinių nukenčia skurdžiausiai gyvenančios žmonių bendruomenės. Socialiniai darbuotojai ateityje turės siekti, kad vėsinimo technologijos, resursai ir energija būtų prieinama visiems žmonėms, ne tik pasiturintiems.

Ką manote?

Ar jums šios idėjos skamba įtikinamai? Vertinkite kritiškai. Prieš kelis metus tikrai nebūtume patikėję, kad Lietuvos socialiniai darbuotojai dirbs su migrantais, karo pabėgėliais, ar sėkmingai teiks paslaugas naudodamiesi nuotolinio bendravimo programomis. Pasaulis globalėja. Viename pasaulio krašte vykstantys procesai gali greit pasikartoti kitame arba iš esmės viską pakeisti.

Darbas skaitmeninio nemirtingumo aplinkoje

Pasaulyje plinta iniciatyvos, kuriomis kuriamas skaitmeninis nemirtingumas. Dirbtinio intelekto sistemų pagalba jau galima „pasikalbėti“ su mirusiais žmonėmis – matyti juos ekrane, užduoti jiems klausimus ir gauti jų gyvenimo patirtimi pagrįstus atsakymus. Ekrane esantys žmonės neatsakys į klausimą apie tai, koks šiandien oras, tačiau galės daug papasakoti apie savo buvusį gyvenimą. Gali būti, kad ateityje socialiniai darbuotojai dirbs dar labiau kompleksiškose aplinkose, kuriose keisis ribos tarp gyvų ir mirusių žmonių.

Kalėjimų panaudojimo sprendimai

Gali būti, kad po sėkmingų tradicinės teisingumo sistemos reformų ir visuomenės pasikeitimų, ateityje nebereikės įkalinimo įstaigų. Socialiniai darbuotojai, kartu su vietos bendruomenėmis, galės siūlyti kaip geriau panaudoti tuščias kalėjimuose likusias vietas.

Pagalba prisitaikant prie gyvenimo žemėje ir kosmose

Ateityje vis daugiau žmonių, šeimų ar ištisų bendruomenių keliaus į kosmosą. Gali būti, kad jiems reikės pagalbos prisitaikant tarp šių skirtingų aplinkų.

Psichikos sveikatos pagalba socialinės medijos turinio moderatoriams

Įvairiose socialinėse medijose atsiranda vis daugiau žmonių talpinamo turinio, todėl reikia vis daugiau moderatorių, kurie šį turinį peržiūrėtų. Moderatoriai nuolat susiduria su šokiruojančiais vaizdais, atskleidžiančiais tamsiausią žmonijos pusę. Nuolatinis darbas tokiame kontekste sukelia įvairių neigiamų reiškinių moderatorių psichikos sveikatai. Tampa svarbu suprasti šiuos potyrius ir įvairiapusiškai rūpintis tokį darbą dirbančių žmonių gerove.

Plačiau
https://sites.google.com/pdx.edu/social-work-jobs-of-the-future/social-work-jobs-of-the-future-2021

SOCIALINIAI DARBUOTOJAI NEPAKEIČIAMI PAGALBOS LINIJŲ KOMANDOJE

Jei anksčiau skubiąją pagalbą simbolizavo ugniagesiai, policijos pareigūnai ir medikai, tai nuo šiol prisidės ir socialinių darbuotojų komanda.

Dalaso policijos ir priešgaisrinės apsaugos departamentas susibūrė į komandą su Parklando ligonine, kad sukurtų naujų reagavimo būdų į skubiosios pagalbos linijos 911 skambučius, kurie susiję su psichikos sveikatos krizėmis. Jie pakvietė į pagalbos linijos komandą socialinius darbuotojus, kurie atsakinėjo į skambučius ir vyko į iškvietimus kartu su paramedikais arba policijos pareigūnais.

Naujos sudėties komanda reagavo į Pietų Centrinio Dalaso rajone vykstančius įvykius. Šis rajonas buvo pasirinktas todėl, kad jame gaunama itin daug iškvietimų, susijusių su žmonių patiriamais psichikos sveikatos sunkumais.

Buvo manoma, kad socialiniai darbuotojai galės efektyviau spręsti įvairius atvejus, o žmonės be reikalo neatsidurs perpildytuose ligoninių skubios pagalbos skyriuose ar policijos areštinėse.

Išties, pasiekta gerų rezultatų. 2019-aisiais Parklando ligoninėje bendras psichikos sveikatos sutrikimų turinčių pacientų skaičius išaugo 30 procentų, tačiau 20 proc. sumažėjo pacientų iš tų rajonų, kuriuose dirbo naujoji pagalbos komanda su socialiniais darbuotojais. Jų vykdoma pagalbos programa pavadinta „Tinkamas rūpestis“.

Parklando ligoninės direktorius socialiniam darbui Kurtis Young patvirtino, kad naujoji idėja itin pasiteisino. Anot jo, tai ne tik padeda tinkamiau pasirūpinti žmonėmis, bet ir sutaupo valstybės lėšų. „Kai kurie žmonės skambina į 911 ir teiraujasi „Tinkamo rūpesčio“ komandos“ – sako K. Young.

Socialiniai darbuotojai pokalbio pagalbos linija metu vertina ar asmuo gali sukelti realų pavojų, ar, pavyzdžiui, jam tiesiog reikia pagalbos dėl vaistų vartojimo.

Miestas ketina plėsti šią programą.

Kitose šalyse taip pat vykdomos panašios programos. Vis geriau suprantama, kad dažnai žmonėms reikia psichikos sveikatos ar kitokios pagalbos, o ne skubaus pareigūnų vizito.

Įvairių šalių nacionalinės apklausos rodo, kad 19-38 proc. skambučių pagalbos linijose yra susiję su socialiniais, psichologiniais klausimais, o ne skubios pagalbos poreikiu.

Vienas iš penkių amerikiečių bent kartą yra skambinęs pagalbos linija dėl savo ar artimojo asmens patiriamos psichikos sveikatos krizės.

Plačiau

https://www.dallasobserver.com/news/dallas-has-been-dispatching-social-workers-to-some-911-calls-its-working-11810019?fbclid=IwAR0-l8YJrnFuTqW9wyYq4JYmdkKybGu3PrhgN8qrak1tbQ7FCqNihKIj20w

https://edition.cnn.com/2022/10/07/health/911-response-mental-health-durham-wellness/index.html

Nuotr. BBC

Miego kapsulės, tampančios šiltais namais

Vokietijos Ulmo miesto gatvėse esančiose kapsulėse drėgnais ar šaltais žiemos mėnesiais prieglobstį randa nakvynės vietos neturintys žmonės.

Kapsulių įrengimas vertinama kaip inovatyvi miesto praktika, skirta padėti benamystę patiriantiems žmonėms. Kapsulė yra pagaminta iš plieno ir medžio, jos viduje šilta net esant itin žemai temperatūrai lauke. Kapsulės yra aplinkai draugiškas sprendimas, nes visa jų naudojama energija yra gaunama iš saulės baterijų. Kapsulėje įrengti įvairūs saugikliai, dūmų detektoriai, deguonies lygio matuokliai ir kiti saugumą užtikrinantys elementai.

Socialinės organizacijos darbuotojai automatiškai gauna pranešimus kai į kapsulę ateina ir iš jos išeina žmonės. Tai leidžia palaikyti švarą ir tvarką viduje. Kapsulės viduje nefilmuojama, tačiau veikia interneto ryšys, kuriuo socialinės organizacijos darbuotojai gali susisiekti su kapsulės lankytojais, pasikalbėti, pasiūlyti pagalbą, paramą.

Tokios kapsulės Vokietijos mieste naudojamos nuo 2018 metų.

Plačiau
https://www.themayor.eu/en/a/view/sleeping-pods-in-ulm-provide-shelter-for-the-homeless-during-winter-months-7063
https://www.bbc.co.uk/newsround/55778733

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Profesinių
kompetencijų
tobulinimo centras

LSDA

SOCIALINIŲ PASLAUGŲ SRITIES DARBUOTOJŲ PROFESINIŲ KOMPETENCIJŲ TOBULINIMO CENTRO VEIKLA: LIETUVOS SOCIALINIO DARBO ATEITĮ KURIANČIOS KOMPETENCIJOS

2022 m. Nr. 1
"Socialinis darbas. Šiandien. Rytoj."
Aktualus periodinis metodinis elektroninis leidinys

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Profesinių kompetencijų tobulinimo centras

LSDA

Leidinys leidžiamas ir platinamas pagal projektą "Socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinių kompetencijų tobulinimo centro veikla: Lietuvos socialinio darbo ateitį kuriančios kompetencijos". Projektą vykdo Lietuvos socialinių darbuotojų asociacija. Projektą finansuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.